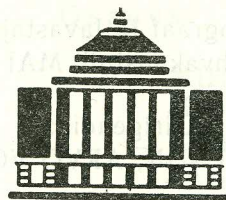

PÄHKLIPUREJA

RAT · ESTONIA ·

PJOTR TŠAIKOVSKI

PÄHKLIPUREJA

Ballett-feeria 2 vaatuses

Libreto — **MARIUS PETIPA**

op. 71 (1892)

(E. T. A. Hoffmanni ja Dumas'-sen. muinasjutu järgi)

Esietendus — 20. novembril 1987

Koreograaf ja lavastaja —
Eesti NSV rahvakunstnik MAI MURDMAA

Dirigendid:
✓VELLO PÄHN, ARVO VOLMER

Kunstnik — KUSTAV-AGU PUUMANN
(külalisena)

Lavastaja assistent —
Eesti NSV teeneline kunstnik AIME LEIS

Ballettmeistrid-repetiitorid —
Eesti NSV rahvakunstnik HELMI PUUR
Eesti NSV teeneline kunstnik ELITA ERKINA
Eesti NSV teeneline kunstnik AIME LEIS
AIGI RÜÜTEL

Kontsertmeistrid —
REET KIVARI, ELNA-IMBI KODRES, ÜLLE REBANE

Koormeister — JÜRI RENT

Dekoratsioonid maalinud —
Eesti NSV teeneline kunstitegelane UNO KÄRBIS

Orkestri kontsertmeister —
Eesti NSV teeneline kunstnik MATI UFFERT

Etenduse juht — JÜRI KRÜUS

Osades:

Härra Stahlbaum	— MIHKEL KIVILAAN JOHN TELLISSAAR
Proua Stahlbaum	— LUDMILLA BELJAKOVA TATJANA KRIKUN
Marie	} ENSV teeneline kunstnik — INGE ARRO LILIANA GRODNIKOVA SAIMA KRANIG TATJANA VORONINA
nende lapsed	
Fritz	— TAMARA BUROVA ÜLLE TOOMPUU
Drosselmeier, Marie ja Fritzu ristiisa	Eesti NSV teeneline kunstnik — VIKTOR FEDORTSENKO ANDREI IZMESTJEV VLADIMIR KUZMIN
Vanaproua Stahlbaum	— SVETLANA BALOJAN TATJANA KRIKUN
Pähklipureja — nukk	— HEDI PUNDONEN* MAIGRET MAGI*
Pähklipureja — prints, Drosselmeieri vennapoeg	ENSV teeneline kunstnik — JURI JEKIMOV OLEG BARANOV MIHHAIL NETSAJEV IGOR VASSIN
Nukuke — kaunitar	— LUANA GEORG* OLGA RJABIKOVA*
Hiirt kuningas	— ALEKSANDR BASIHHIN JURI MIHHEJEV
Päkapikud	— EDUARD BRETŠKO ANATOLI GUSSEV MÄRT KALBUS MATI KALDA VLADIMIR KLEPININ
Šokolaad (hispaania tants)	— ANDREI IZMESTJEV TEET KASK VLADIMIR KUZMIN MIHHAIL NETSAJEV

* Tallinna Koreograafiakooli õpilased.

MEELIS PAKRI
TOOMAS RÄTSEPP
GENNADI ŽURBENKO
IGOR VASSIN

Kohv (idamaa tants)

— LEMME JÄRVI
TATJANA KILGAS
MARINA KESLER
MARINA VOLKOVA
ANDRUS KÄMBRE
RAIVO PEEKMANN
JOHN TELLISSAAR

Tee (hiina tants)

— TAMARA BUROVA
SVETLANA FIRSINA
IRINA FOMINA
TIINA KRIPSAAR
ANDE MARTIN
ANU RUUSMAA
INNA SORMUS
ÜLLE TOOMPUU
OLEG BARANOV
TOOMAS EDUR
MIHHAIL NETSAJEV
IGOR VASSIN

Jäätis (trepakk)

— EDUARD BRETŠKO
MATI KALDA
TEET KASK
VLADIMIR KLEPININ
ANDRUS KÄMBRE
JURI MIHHEJEV
TOOMAS RÄTSEPP
MAKSIM SIDOROV

Martsipan (pastoraal)

— ENSV teeneline kunstnik
INGE ARRO
TAMARA BUROVA
LILIANA GRODNIKOVA
SAIMA KRANIG
EDUARD BRETŠKO
TOOMAS EDUR
MEELIS PAKRI

Rooside valss

I solist

— ENSV teeneline kunstnik
TATJANA LAID

4 solisti

Lapsed

Roosid, lumehelbed, külalised

Hiired, tinasõdurid

Celesta

Harf

Trompet

Orkestri solistid:

— REET KIVARI
ÜLLE REBANE

— TATJANA LEPNURM
EDA RAJASALU

— PRIIT AIMLA
AALO JÄRVING

Kaastegevad (lumehelveste valss) —
RAT «Estonia» ooperikoori naislauljad

Lavastusala juhataja — JAAN MIKKEL
Dekoratsiooniala juhataja — KULLI ROOT

Kostüümiala juhataja — Eesti NSV teeneline kultuuritegelane
LEIDA TALLO

Jumestusala juhataja — MAIMO TAMREIGAS
Rekvisiidiala juhataja — KARIN LINDMAA

Butaforid —

STINA MURAKAS ja JUULE NURK

Valgustus — TONIS KASEMÄGI

Pealavameister — HEINO LILLIPUU

ANGELIKA AGEJEVA
TAMARA BUROVA
KATRIN KIVIMÄGI
LARISSA SINTSOVA
— LUDMILLA BELJAKOVA
OLGA BORISSOVA
IRINA FOMINA
LILIANA GRODNIKOVA
LEMME JÄRVI
TATJANA KILGAS
KATRIN KIVIMÄGI
TIINA KRIPSAAR
ANDE MARTIN
ANU RUUSMAA
INNA SORMUS

— ANGELIKA AGEJEVA
OLGA BORISSOVA
IRINA FOMINA
LILIANA GRODNIKOVA
TIINA KRIPSAAR
ANU RUUSMAA
INNA SORMUS
VEGA ZAHHAROVA
KATRIN VOITES

— RAT «Estonia» balletiartistid

— Tallinna Koreograafiakooli
õpilased

Lühike sisuseletus

I vaatus

Jõulud. Stahlbaumide lapsed Marie ja Fritz piiluvad kärsi-
tult läbi lukuaugu tupp, kus nende vanemad ehivad kuuske.

Saabuvad külalised. Lastele jagatakse kingitusi, täiskas-
vanud tantsivad. Kõigil on suurepärase tuju. Kuid õhtu tõeli-
seks haripunktiks kujuneb salapärase Drosselmeieri ilmumine.
Ta on laste jaoks meisterdanud kaks üleskeeratavat nukku.
Lapsed on vaimustuses. Igaüks tahab endale saada ilusat
Nukukest. Pähklipurejat aga ei taha keegi peale Marie. Tema
saabki Pähklipureja endale. Fritz ja teised poisid kiusavad
Marie'd ja viskavad tema lemmiknuku põrandale. Marie helli-
tab igati Pähklipurejat.

On juba hilja. Külalised tänavad pererahvast ja lahkuvad.
Mariel ja Fritzul on aeg magama minna. Marie uinutab Pähk-
lipurejat, ent uinub ka ise. Ilmuvad Päkapihud. Kell lööb
keskõötundi. Mariel hakkab kõhe, aga ära joosta pole enam
võimalik — seinapragudest ronivad välja Hiired. Päkapihud
kaitsevad Marie'd. Ilmub Drosselmeier. Ta kutsub Marie'd
kaasa Muinasjutumaale. Taas tulevad Hiired ja Hiirtekuninga-
gas. Pähklipureja saadab neile vastu Tinasõdurite armee, ise
astub ta võitlusse Hiirtekuningaga. Mariele näib, et Pähkli-
pureja elu on hädaohus ja ta püüab Hiirtekuningat peatada.
Pähklipureja saab sellest innustust ja võidab vaenlase. Võit-
nud Hiirtekuninga, muutub Pähklipureja kauniks Printsiks.

Prints-Pähklipureja ja Marie rõomustavad ja sõidavad kau-
nis saanis Muinasjutumaale. Nende järel tantsivad Lumehel-
bed.

II vaatus

Pähklipureja ja Marie liuglevad läbi Muinasjutumaa.
Marie kujutlusse ilmub taas Hiirtekuningas, tema kohal Dros-
selmeier. Prints-Pähklipureja võitleb Hiirtekuningaga ja mõle-
mad kaovad. Marie jääb üksinda Drosselmeieriga. Marie palub
aidata leida Printsi ja Drosselmeier viib ta Maiustuste riiki.
Marie otsib sealt Printsi. Edasi kulgeb nende tee Rooside
riiki, kust Marie leiabki kaotatud Printsi.

Marie ja Printsi pulmad. Ent muinasjutt pole tegelikkus,
kujutus pole reaalsus. Taas kaotab Marie oma Printsi. Ta
otsib teda kõikide Maiustuste ja Rooside seast. Lõpuks segu-
neb kõik ta kujutluses, Marie kaotab unejärje ja magab rahu-
likult Drosselmeieri kätel, kes viib ta uuesti oma tugitooli.

Marie ärkab. Saabuv hommik toob talle üllatuse, — une-
nägu on saanud tegelikkuseks — külla tuleb Drosselmeier oma
vennapojaga, kelleks on unenäo Prints.

PJOTR TSAIKOVSKI (1840—1893) on jätnud maailma
kultuuriajalukku tohutu loominguulise pärandi: 9 ooperit, 7 süm-
fooniati, 3 balletti, 3 klaverikontserti, 1 viiulikontserdi, arvukalt
programmilisi sümfoonilisi teoseid ja vokaalloomingut.

Kui oma sümfooniates, ooperites ja romanssides lahendas
Tšaikovski uut moodi paljusid nendele žanritele omaseid tra-
ditsioonilisi võtteid, siis balletimuusikas kuulub talle õigu-
sega uute muusikalis-dramaturgiliste printsiipide esmakordse
rakendaja au. Tšaikovski ballettide tõeliselt sümfooniline
muusika nõudis lavastajatelt ja tantsijatelt muusikaliste
kujundite orgaanilist ümberkehastamist koreograafilisteks
kujunditeks. Selle tulemusena jõuti välja saavutusteni, mis
panid aluse vene balletikunsti ülemaailmsele kuulsusele.

«Pähklipureja» loomiseks sai Tšaikovski tellimuse Peter-
buri Maria Teatrilt. Muusika valmis ajavahemikul 1891. aasta
veebruari kuni 1892. aasta märtsini. Esmakordselt kõlas
see süüdinna sümfooniakontserdil Peterburis autori juhatusel
7. märtsil 1892. a.

Balleti pidi lavastama Marius Petipa, kuid mitmesuguste
asjaolude sunnil nägi ballett rambivalgust Lev Ivanovi la-
vastuses. Esietendus toimus Peterburis Maria Teatris 6. det-
sembril 1892. a. Dirigeeris Riccardo Drigo, peaosades esinesid
kuulus Itaalia baleriin Antoinette dell'Era ja Paul Gerdt.

PJOTR TSAIKOVSKI BALLEID RAT «ESTONIAS»

«Luikede järv»	— 1940, 1948, 1954, 1967, praeguses
mängukavas alates 1981. aastast
«Uinuv kaunitar»	— 1962, 1969
«Itaalia capriccio»	— 1948
«Pähklipureja»	— 1936 (koreograaf — Rahel Olbrei,
muusikaline juht — Raimond Kull,
kunstnikud — Aleksander Tuurand ja
Natalie Mei)
— 1953 (lavastus ja kompositsiooniline
lahendus — Tamara Ramonova, diri-
gent — Vallo Järvi, kunstnik — Nata-
lie Mei)
— 1965 (koreograaf ja lavastaja — Enn
Suve, dirigendid — Neeme Järvi ja
Vallo Järvi, kunstnik — Eldor Renter)